Отзыв

зарубежного научного консультанта на диссертационные исследование Райымбергеновой К.Т. на тему: "Финансово-правовое регулирование оборота электронных денег в РК: проблемы и перспективы", представленное на соискание степени доктора философии (PhD) по образовательной программе «8D04203 – Юриспруденция»

Тема диссертации Райымбергеновой К.Т. соответствует научному направлению «финансовое право».

Следует отметить, что выбранная тема исследования актуальна ввиду ее слабой разработанности с научной точки зрения. Опыт обращения электронных денег в мире постоянно растет. Каждая страна пытается обеспечить безопасность обращения электронных денег и его эффективность посредством принятия специальной нормативной базы. В этом смысле опыт Казахстана очень интересен, поскольку именно казахстанские банки сейчас показывают пример в обеспечении качества и скорости денежного оборота в электронной среде. Соответственно, анализ финансово-правового регулирования оборота электронных денег в Республике Казахстан интересен с научной точки зрения.

В диссертационном исследовании Райымбергеновой К.Т. был проведен глубокий анализ современных подходов к понятию «электронные деньги» и исследованы этапы внедрения «цифрового тенге». Исследованы история и причины появления этого финансового института в мире. Проведен анализ текущего содержания соответствующего законодательства ряда стран, в том числе ЕС, США, Китая, ОАЭ, Сингапура и др. Особо следует отметить анализ опыта продвижения международных проектов.

Содержание диссертации, поставленные цели и задачи, полученные научные результаты соответствуют теме диссертации.

Диссертация Райымбергенова К.Т. была написана независимо и с использованием широкого круга источников. Личный вклад автора заключается во всестороннем исследовании правовых вопросов, связанных с проблемами и перспективами расширения обращения электронных денег в мировой финансовой среде.

В целом диссертационные исследования К.Т. Райымбергенова освещает широкий круг теоретических вопросов, касающихся самого понятия «электронные деньги» и перспектив развития этого института. Особое внимание уделено вопросам правовой безопасности процесса обращения, а также вопросам ответственности за законность денежного оборота.

Диссертационная работа имеет внутреннее единство. Структура диссертации логична и позволяет достичь целей и задач, поставленных диссертацией. Работа носит целостный характер, в ней логически сочетаются исследуемые вопросы, гипотезы, выводы и результаты исследования. Выводы диссертации обладают логичностью и обоснованностью изложения. В диссертационной работе соблюдается принцип взаимообусловленности и единства целей, задач, средств и способов их достижения.

Диссертационное исследование Райымбергеновой К.Т. имеет научную новизну.

Диссертация является первым комплексным исследованием института финансово-правового регулирования оборота электронных денег в Республике Казахстан.

Диссертантом институт финансово-правово регулирования оборота электронных денег рассматривается как самостоятельный и комплексный правовой институт, равноценно взаимодействующий со всеми другими правовыми институтами. Диссертантом предлагаются теоретически обоснованные предложения по совершенствованию казахстанского законодательства.

Положения, выносимые на защиту, соответствуют поставленным целям и подтверждают выдвинутые диссертантом гипотезы и вносят ценный вклад в теорию казахстанского финансового права.

Предложенные диссертантом результаты исследования основаны на подробном анализе источников национального и зарубежного законодательства, а также теоретических положений финансового, административного, гражданского, углловного и других отраслей права.

Диссертантом использованы общие методологические принципы и методы познания, позволившие наиболее полноценно осуществить комплексный анализ рассматриваемых в диссертации вопросов.

В целях написания диссертационного исследования Райымбергеновой К.Т. прошла научную стажировку в университетах Турции. В период стажировки диссертантом был собран и исследован значительный объем зарубежных нормативных актов и научной литературы, которые отражены в диссертации. Диссертантом были посещены лекционные занятия по исследуемой проблематике и получены консультации ведущих ученых университета по исследуемым вопросам и положениям диссертации.

На основании изложенного полагаем, что диссертационная работа Райымбергеновой Камшат Токашқызы на тему: «Финансово-правовое регулирования оборота электронных денег в РК: проблемы и перспективы» может быть рекомендована к защите на соискание искомой ученой степени доктора PhD по специальности «8D04203 – Юриспруденция».

Заведующий кафедрой информационного права
и цифровых технологий Московского
государственного юридического университета
имени О.Е. Кутафина (МГЮА),
д.ю.н., профессор, эксперт РАН **Алексей Владимирович Минбалеев**

Управление кадров

ВЕРНО

НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА
УПРАВЛЕНИЯ КАДРОВ М.Н. ШАЛБЕРКИНА

26.04.2024

«8D04203 – Құқықтану» мамандығы бойынша Райымбергенова Кәмшат Тоқашқызының «ҚР электронды ақша айналымын қаржылық-құқықтық реттеу: мәселелері мен даму болашағы» тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысына шетелдік ғылыми кеңесшінің

ПІКІРІ

Райымбергенова К.Т. диссертация тақырыбы ғылыми бағытынан «қаржы құқығына» сәйкес келеді.

Таңдалған диссертация электрондық ақша айналымы саласындағы проблемалық аспектілерді анықтау арқылы және оларды жою бойынша ұсыныстар әзірлеу мақсатында Қазақстан Республикасындағы электрондық ақша айналымын қаржылық-құқықтық реттеудің қазіргі жағдайы мен даму перспективаларын зерттеуге бағытталған.

Ақпараттандыру ғасырында өмір сүріп жатқандықтан, күнделікті дамып жатқан ғылымның да жаңалықтары көп. Әлемде электрондық ақша айналымы тәжірибесі үздіксіз өсуде. Әрбір мемлекет осы салада арнайы нормативтік құқықтық базаны қабылдау арқылы электронды ақша айналымының қауіпсіздігін және оның тиімділігін қамтамасыз етуге тырысады. Бұл тұрғыда Қазақстанның тәжірибесі өте қызықты, себебі дәл қазір қазақстандық банктер электронды ортада ақша айналымының сапасы мен жылдамдығын қамтамасыз етуде үлгі көрсетуде әрі цифрлық теңгені қолданысқа енгізу үстінде. Осыған сәйкес Қазақстан Республикасындағы электрондық ақша айналымын қаржылық-құқықтық реттеуді талдау ғылыми тұрғыдан қызықты және маңызы жоғары.

К.Т. Райымбергенованың диссертациялық зерттеуінде «электрондық ақша» түсінігінің заманауи тәсілдеріне терең талдау жүргізіліп, Қазақстанда «цифрлық теңгені» енгізу кезеңдері зерделенді. Әлемдегі электрондық ақша институтының тарихы мен пайда болу себептері зерттелді. Дамыған елдердің, соның ішінде Еуропалық Одақ елдері, АҚШ, Қытай, БАӘ, Сингапур және ТМД елдерінің және т.б. тиісті заңнамаларының ағымдағы мазмұнына талдау жасалды. Әсіресе, халықаралық жобаларды жетілдіру тәжірибесін талдау арқылы отандық салаға тиімділігі талқыланды.

Диссертацияның мазмұны, орындалу сапасы және қол жеткізген нәтижелері ескеріліп, осы ғылыми – зерттеу жұмысының қойылған міндетті талаптарға сай екендігін растауға толықтай негіздеме бар. Докторант ғылыми ізденіс барысында зерттеудің алдына қойылған мақсат, міндеттерін және қорытындыларын толық ашып көрсете білген. Диссертацияның орындалуында қолданылған дереккөздер мен іргелі ғылыми еңбектер зерттеу жұмысының мазмұнымен толықтай үйлеседі.

Диссертациялық жұмысты жазу барысында өз ойларын тұжырымдау деңгейі, зерттеудің қол жеткізген нәтижелері диссертацияның ғылыми құндылығын арттыра түседі. Жұмыс біртұтас сипатта, ол зерттеу сұрақтарын, гипотезаларды, қорытындыларды және зерттеу нәтижелерін қисынды түрде біріктіреді. Диссертация авторының тұжырымдары қисынды және дәлелді.

Диссертациялық жұмыста мақсаттың, міндеттердің, оларға жетудің құралдары мен әдістерінің өзара тәуелділігі мен бірлігі қағидасы ұстанады.

К.Т. Райымбергенованың диссертациялық зерттеуінде қол жеткізген нәтижелері, жасаған қорытындылары мен ұсыныстары халықаралық ғылыми – практикалық конференцияларда баяндалып, ҚР ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдар мен шетелдік ғылыми журналдарда жарық көрді.

Диссертация электрондық ақша айналымын қаржылық-құқықтық реттеу институтының Қазақстан Республикасындағы алғашқы кешенді зерттеуі болып табылады.

Диссертация авторы Электрондық ақша айналымын қаржылық-құқықтық реттеу институтын басқа барлық заң институттарымен тең дәрежеде өзара әрекеттесетін дербес және жан-жақты құқықтық институт ретінде қарастырады. Диссертация авторы қазақстандық заңнаманы жетілдіру бойынша теориялық негізделген ұсыныстарды ұсынады.

Қорғауға ұсынылған тұжырымдар қойылған мақсаттарға сәйкес келеді және диссертация авторы ұсынған гипотезаны растайды және қазақстандық қаржы құқығы теориясына құнды үлес қосады.

Диссертация авторы ұсынған зерттеу нәтижелері отандық және шетелдік заңнаманың қайнар көздерін, сондай-ақ қаржылық, әкімшілік, азаматтық, қылмыстық және басқа да құқық салаларының теориялық ережелерін егжей-тегжейлі талдауға негізделген.

Диссертация авторы танымның жалпы әдістемелік қағидалары мен әдістерін пайдаланды, бұл диссертацияда қарастырылған мәселелерді жан-жақты талдауды барынша толық жүзеге асыруға мүмкіндік берді.

Диссертациялық зерттеуді жазу барысында К.Т. Райымбергенова Түркия университеттерінде ғылыми тағылымдамадан өтті. Тағылымдамадан өту барысында диссертант диссертацияда көрініс тапқан шетелдік нормативтік-құқықтық актілер мен ғылыми әдебиеттердің едәуір көлемін жинап, зерттеді. Докторант зерттелетін мәселелер бойынша лекцияларға қатысып, зерттелетін мәселелер мен диссертацияның ережелері бойынша университеттің жетекші ғалымдарынан кеңестер алды.

Жоғарыда айтылғандарды негізге ала отырып, Райымбергенова Камшат Тоқашқызының «ҚР электронды ақша айналымын қаржылық-құқықтық реттеу: мәселелері мен даму болашағы» тақырыбындағы диссертациялық жұмысын «8D04203 – Құқықтану» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін қорғауға ұсынуға болады деп есептейміз.

О.Е. Кутафин атындағы Мәскеу
мемлекеттік заң университеті
Ақпараттық құқық және цифрлық
технологиялар кафедрасы меңгерушісі
з.ғ.д., профессор, РҒА эксперті **Минбалеев А. В.**